

Έγγραφο συνόδου

B9-0263/2020

14.9.2020

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

εν συνεχεία δηλώσεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής

σύμφωνα με το άρθρο 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού

σχετικά με την προετοιμασία του έκτακτου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που θα επικεντρωθεί στην επικίνδυνη κλιμάκωση και στον ρόλο της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο
(2020/2774(RSP))

Sergey Lagodinsky, Viola Von Cramon-Taubadel, Jordi Solé, Mounir Satouri, Hannah Neumann, Tineke Strik, François Alfonsi, Alviina Alametsä, Ernest Urtasun, Petra De Sutter, Monika Vana, Diana Riba i Giner, Reinhard Bütikofer

εξ ονόματος της Ομάδας Verts/ALE

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την προετοιμασία του έκτακτου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που θα επικεντρωθεί στην επικίνδυνη κλιμάκωση και στον ρόλο της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο (2020/2774(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με την Τουρκία, και συγκεκριμένα το ψήφισμά του της 24ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με τις σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας¹, το ψήφισμά του της 27ης Οκτωβρίου 2016 σχετικά με την κατάσταση των δημοσιογράφων στην Τουρκία², το ψήφισμά του της 8ης Φεβρουαρίου 2018 σχετικά με τη σημερινή κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία³, το ψήφισμά του της 13ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής του 2018 για την Τουρκία⁴, και το ψήφισμά του της 18ης Σεπτεμβρίου 2019 σχετικά με την κατάσταση στην Τουρκία, ιδίως την απομάκρυνση εκλεγμένων δημάρχων⁵,
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 29ης Απριλίου 2019, σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ (COM(2018)0260), και το υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας που την συνόδευε, (SWD(2018)0220),
 - έχοντας υπόψη τη δήλωση του Αντιπροέδρου της Επιτροπής / Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΑΕ/ΥΕ), σχετικά με τις γεωτρητικές δραστηριότητες της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο,
 - έχοντας υπόψη τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την Τουρκία, και ιδίως την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/275 του Συμβουλίου, της 27 Φεβρουαρίου 2020, για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/1894 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω των παράνομων γεωτρήσεων της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο⁶,
 - έχοντας υπόψη τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), του 1982, στην οποία η Ελλάδα και η Κύπρος είναι συμβαλλόμενα μέρη, καθώς και τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κλιμάκωση των εντάσεων στην Ανατολική Μεσόγειο τροφοδοτείται από πολλούς παράγοντες, ιδίως μονομερή μέτρα των εμπλεκόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων της στρατιωτικής δράσης, της απουσίας διπλωματικού διαλόγου χωρίς αποκλεισμούς, και της λυπηρής αποτυχίας των προσπαθειών για

¹ ΕΕ C 224 της 27.6.2018, σ. 93.

² ΕΕ C 215 της 19.6.2018, σ. 199.

³ ΕΕ C 463 της 21.12.2018, σ. 56.

⁴ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0200.

⁵ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0017.

⁶ ΕΕ L 56I της 26.2.2020, σ. 5.

διαμεσολάβηση στη σύγκρουση·

- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι αμφότερες οι πλευρές έχουν εύλογες διεκδικήσεις, και ότι η εξέλιξη του Δικαίου της Θάλασσας, η οποία είναι εγγενώς περίπλοκη, ερμηνεύεται διαφορετικά από την Ελλάδα και την Τουρκία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Τουρκία δεν έχει υπογράψει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, του 1982, στην οποία η Ελλάδα και η Κύπρος είναι συμβαλλόμενα μέρη, λόγω της συνεχιζόμενης θαλάσσιας διαφοράς όσον αφορά την οριοθέτηση μιας Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ)· λαμβάνοντας υπόψη ότι η προαναφερθείσα διαφορά σχετικά με την οριοθέτηση των ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Τουρκίας, αφενός, και της Ελλάδας και της Κύπρου, αφετέρου, παραμένει ανεπίλυτη από τον Νοέμβριο του 1973·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανακαλύψεις σημαντικών αποθεμάτων φυσικού αερίου στη Μεσόγειο, συμπεριλαμβανομένων της ανακάλυψης του κοιτάσματος Λεβιάθαν το 2010 και, στη συνέχεια, του κοιτάσματος φυσικού αερίου Ζορ, του μεγαλύτερου κοιτάσματος φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκε ποτέ στη Μεσόγειο, στα ανοικτά της Αιγύπτου το 2015, προκάλεσαν ζωνρό ενδιαφέρον για την περιοχή και οδήγησαν σε περαιτέρω έρευνες και γεωτρήσεις το 2018 και το 2019· λαμβάνοντας υπόψη ότι στις περιοχές στις οποίες η Τουρκία πραγματοποιεί αποστολές έρευνας και γεωτρήσεων για φυσικό αέριο δεν έχουν βρεθεί ακόμη βεβαιωμένα αποθέματα·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Τουρκία και η κυβέρνηση εθνικής συμφωνίας της Λιβύης υπέγραψαν μνημόνιο συμφωνίας τον Νοέμβριο του 2019, για την οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών στην Ανατολική Μεσόγειο· λαμβάνοντας υπόψη ότι το μνημόνιο συμφωνίας Τουρκίας-Λιβύης για την οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών στη Μεσόγειο παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων κρατών, δεν συνάδει με το δίκαιο της θάλασσας και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα για τρίτα κράτη.
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επίσημη συγκρότηση του Φόρουμ για το Φυσικό Αέριο EastMed στο Κάιρο στις 16 Ιανουαρίου 2020, από την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Παλαιστινιακή Αρχή, την Ιορδανία, την Ελλάδα, την Κύπρο και την Ιταλία, επικρίθηκε από το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών με την αιτιολογία ότι αποσκοπεί στον αποκλεισμό της Άγκυρας από την περιφερειακή συνεργασία και τον συντονισμό στην αγορά φυσικού αερίου·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η λυπηρή αποτυχία των προσπαθειών διαμεσολάβησης, των οποίων ηγήθηκε η Γερμανική Προεδρία του Συμβουλίου τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, οφείλεται και στη σύναψη της θαλάσσιας διμερούς συμφωνίας μεταξύ Αιγύπτου και Ελλάδας, που οριοθετεί μια Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη για δικαιώματα γεωτρήσεων πετρελαίου και φυσικού αερίου, η οποία υπογράφηκε από τον Έλληνα Υπουργό Εξωτερικών στις 6 Αυγούστου 2020·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 10 Αυγούστου, η Τουρκία έστειλε το ερευνητικό σκάφος Oruç Reis, συνοδευόμενο από πολεμικά πλοία, στα ελληνικά ύδατα για να χαρτογραφήσει τη θαλάσσια περιοχή για πιθανή γεώτρηση πετρελαίου και φυσικού αερίου σε μια περιοχή όπου η Τουρκία διεκδικεί επίσης δικαιοδοσία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ελλάδα αντέδρασε στέλνοντας δικά της πολεμικά πλοία για την παρακολούθηση των τουρκικών σκαφών, ένα από τα οποία επακούμβησε σε ελληνικό

πλοίο· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 31 Αυγούστου 2020, η Τουρκία παρέτεινε εκ νέου τις έρευνές της στην Ανατολική Μεσόγειο με το Oduz Reis έως τις 12 Σεπτεμβρίου· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ελλάδα χαρακτήρισε την τουρκική ναυτική προειδοποίηση (Navtex) παράνομη, δεδομένου ότι αφορά περιοχή που βρίσκεται εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω δραστηριότητες της Τουρκίας έχουν προκαλέσει σημαντική επιδείνωση των σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 13 Σεπτεμβρίου το τουρκικό σκάφος σεισμικής έρευνας Oduz Reis επέστρεψε στα ύδατα κοντά στη νότια επαρχία της Αττάλειας, μια κίνηση που θα μπορούσε να αμβλύνει τις εντάσεις μεταξύ Άγκυρας και Αθήνας·

1. εκφράζει έντονη ανησυχία για τη συνεχιζόμενη διαμάχη και τον σχετικό κίνδυνο περαιτέρω στρατιωτικής κλιμάκωσης στην Ανατολική Μεσόγειο μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ και μιας υπονήφιας προς ένταξη στην ΕΕ χώρας, που είναι επίσης σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ· είναι απόλυτα πεπεισμένο ότι η βιώσιμη επίλυση της σύγκρουσης μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω διαλόγου, διπλωματίας και εκατέρωθεν παραχωρήσεων·
2. επιδοκιμάζει την Τουρκία για το γεγονός ότι έκανε ένα πρώτο βήμα για την άμβλυνση των εντάσεων στην Ανατολική Μεσόγειο, αποσύροντας το σκάφος σεισμικής έρευνας Oduz Reis από τα επίμαχα ύδατα· καλεί την Τουρκία να απόσχει από κάθε περαιτέρω πρόκληση στο μέλλον και να συνεχίσει να συμβάλλει ενεργά στην αποκλιμάκωση της κατάστασης, μεταξύ άλλων τερματίζοντας αμέσως κάθε περαιτέρω παράνομη έρευνα και γεώτρηση στην Ανατολική Μεσόγειο, απέχοντας από παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου και των ελληνικών και κυπριακών χωρικών υδάτων, και παίρνοντας αποστάσεις από την εθνικιστική πολεμοκάπηλη ρητορική·
3. καλεί την Τουρκία να σεβαστεί πλήρως το Δίκαιο της θάλασσας και την κυριαρχία των κρατών μελών της ΕΕ Ελλάδα και Κύπρου, συμπεριλαμβανομένων των κυριαρχικών δικαιωμάτων τους στις θαλάσσιες ζώνες τους που σχετίζονται με την εκμετάλλευση φυσικών πόρων·
4. καλεί όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες να δεσμευτούν για επείγουσα αποκλιμάκωση, αποσύροντας τις στρατιωτικές τους δυνάμεις από την περιοχή, ώστε να καταστεί δυνατόν να υπάρξει διάλογος και ουσιαστική συνεργασία, και να απόσχουν από φιλοπόλεμη ρητορική που υποδαυλίζει εθνικιστικά συναισθήματα μεταξύ των εγχώριων ψηφοφόρων·
5. καλεί την Τουρκία, την Ελλάδα και την Κύπρο να διεξαγάγουν εποικοδομητικό διάλογο για την εξεύρεση ειρηνικής λύσης, να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την οριστική επίλυση των διαφορών σχετικά με τα χερσαία και τα θαλάσσια σύνορα, και να δεσμευτούν για σχέσεις καλής γειτονίας, τήρηση των διεθνών συμφωνιών και ειρηνική επίλυση των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών·
6. καλεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποστηρίξουν ενεργά τις διαπραγματεύσεις για μια δίκαιη, συνολική και βιώσιμη διευθέτηση του κυπριακού ζητήματος στο πλαίσιο του ΟΗΕ, όπως ορίζεται στις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και το κεκτημένο της ΕΕ, και με βάση τον σεβασμό των θεμελιωδών αρχών της Ένωσης·
7. χαιρετίζει τις προσπάθειες της ΕΕ, και ιδίως της γερμανικής Προεδρίας, να συμβάλει στην εξεύρεση λύσης μέσω του διαλόγου και της διπλωματίας· χαιρετίζει την

πρωτοβουλία του ΝΑΤΟ να συμφιλιώσει τα κράτη μέλη του Ελλάδα και Τουρκία στη διαφορά τους για την Ανατολική Μεσόγειο, να αμβλύνει τις στρατιωτικές εντάσεις και να αποτρέψει συγκρούσεις από ατύχημα·

8. καλεί την Επιτροπή και όλα τα κράτη μέλη να επιδιώξουν έναν ευρύτερο και πιο περιεκτικό διάλογο με την Τουρκία, αντί να προωθήσουν περαιτέρω κλιμακούμενα στρατιωτικά και πολιτικά μέτρα· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διατηρήσουν κατά τον διάλογο αυτό τη βαθιά προσήλωσή τους στις θεμελιώδεις αξίες και αρχές της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της αρχής της αλληλεγγύης·
9. καλεί τα αντιμαχόμενα μέρη να επιστρέψουν στην προηγούμενη κατάσταση, προκειμένου να αμβλυνθούν οι εντάσεις, και να αρχίσουν διάλογο για μια σφαιρική και στρατηγική αρχιτεκτονική ασφάλειας και για ενεργειακή συνεργασία για τη Μεσόγειο· παροτρύνει τα μέρη να παραπέμψουν ολόκληρο το φάσμα των θεμάτων στο Διεθνές Δικαστήριο (ΔΠΔ) στη Χάγη ή να προσφύγουν σε διεθνή διαιτησία σε περίπτωση που δεν μπορεί να επιτευχθεί διευθέτηση μέσω διαμεσολάβησης·
10. υπενθυμίζει στα αντιμαχόμενα μέρη, ότι οι τρέχουσες αποστολές της Τουρκίας για έρευνα και γεωτρήσεις για ορυκτούς πόρους δεν έχουν επιβεβαιώσει ακόμα την ύπαρξη σχετικών κοιτασμάτων· ζητεί επείγοντως τη διεξαγωγή πλήρους εκτίμησης περιβαλλοντικού κινδύνου για κάθε ερευνητική και γεωτρητική δραστηριότητα, δεδομένης της πληθώρας των κινδύνων που συνεπάγεται για το περιβάλλον, τους εργαζόμενους και τους τοπικούς πληθυσμούς η θαλάσσια έρευνα για φυσικό αέριο· καλεί τα αντιμαχόμενα μέρη να επανεξετάσουν συνολικά τα σχέδιά τους για έρευνες και γεωτρήσεις και να εντείνουν τις προσπάθειές τους για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και για ένα βιώσιμο και φιλικό προς το περιβάλλον μέλλον· καλεί την ΕΕ να στηρίξει την ανάπτυξη μιας τέτοιας Πράσινης Συμφωνίας για τη Μεσόγειο, η οποία θα περιλαμβάνει σχέδια για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην ευρύτερη περιοχή, προκειμένου να αποφευχθούν οι διαμάχες για περιορισμένους ορυκτούς πόρους που είναι επιβλαβείς για το κλίμα και το περιβάλλον μας·
11. εκφράζει βαθιά λύπη και ανησυχία για την τρέχουσα κατάσταση των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας, η οποία οφείλεται κυρίως στη δεινή κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία, στη διάβρωση του κράτους δικαίου και στην εξαιρετικά αντιδημοκρατική εσωτερική εξέλιξη υπό το αυταρχικό καθεστώς του Προέδρου Erdoğan· υπογραμμίζει τις προηγούμενες και τις παρούσες αρνητικές επιπτώσεις των μονομερών πρωτοβουλιών εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή, και το γεγονός ότι οι παράνομες ερευνητικές και γεωτρητικές δραστηριότητες της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο επιδεινώνουν περαιτέρω τις σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας εν γένει· καλεί την Τουρκία και τα κράτη μέλη της ΕΕ να στηρίζουν την ειρηνική επίλυση της σύγκρουσης και τον πολιτικό διάλογο στη Λιβύη και να απόσχουν από το να ενθαρρύνουν τη λυβική σύγκρουση και να αυξάνουν τη δυναμική της επιδιώκοντας εδαφικά οφέλη στη Μεσόγειο ή πολιτική επιρροή στη Λιβύη·
12. εκφράζει την ελπίδα ότι οι περαιτέρω κυρώσεις μπορούν να αποφευχθούν και να αντικατασταθούν από διάλογο και καλόπιστη συνεργασία· καλεί ταυτόχρονα το Συμβούλιο να βρίσκεται σε ετοιμότητα και να καταρτίσει και να θέσει σε εφαρμογή κατάλογο νέων περιοριστικών μέτρων σε περίπτωση που η Τουρκία συνεχίσει να

επιδεινώνει την κατάσταση παραβιάζοντας την εδαφική ακεραιότητα κρατών μελών της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο· προτείνει, τα μέτρα αυτά να περιλαμβάνουν την παύση των εξαγωγών όπλων προς την Τουρκία, σύμφωνα με την κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ, όσο η Τουρκία συνεχίζει τις παράνομες ενέργειές της στην Ανατολική Μεσόγειο·

13. εκφράζει τη λύπη του και επικρίνει το γεγονός ότι η Κύπρος και η Ελλάδα εξαρτούν την έγκριση κυρώσεων για τη Λευκορωσία από την έγκριση κυρώσεων κατά της Τουρκίας στο πλαίσιο της διένεξης για το φυσικό αέριο στην Ανατολική Μεσόγειο· τονίζει ότι η σύγκρουση στη Μεσόγειο δεν έχει απτή σύνδεση με την καταστολή της δημοκρατίας στη Λευκορωσία·
14. επαναλαμβάνει ότι ο κοινοβουλευτικός διάλογος μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας αποτελεί σημαντικό στοιχείο του διαλόγου και των προσπαθειών αποκλιμάκωσης· εκφράζει τη βαθιά του λύπη για τη συνεχιζόμενη άρνηση της Μεγάλης Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης να επαναφέρει τις διμερείς συνεδριάσεις της Μικτής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ΕΕ-Τουρκίας (ΜΚΕ)· ζητεί την άμεση συνέχιση αυτών των συνόδων·
15. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής/Υπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφάλειας, στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση και στον Γενικό Γραμματέα του ΝΑΤΟ, στον Πρόεδρο, την κυβέρνηση και το κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Τουρκίας, και στα κράτη μέλη της ΕΕ.